

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.2.68](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.2.68)

УДК 336.77:005.337.1

A. M. Verhun,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки,
Київський національний університет технологій та дизайну
ORCID: 0000-0002-2825-9511*

S. M. Matvienko,

*магістрант кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки,
Київський національний університет технологій та дизайну
ORCID: 0000-0002-2497-8367*

РОЛЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІКРОКРЕДИТУВАННЯ В КРАЇНАХ, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ

A. Verhun

PhD in Economics,

*Associate Professor of the Department of Finance and Financial and Economic Security,
Kiev National University of Technologies and Design*

S. Matvienko

*Master student of the Department of Finance and Financial and Economic Security,
Kiev National University of Technologies and Design*

THE ROLE AND PROSPECTS OF MICROCREDIT DEVELOPMENT IN DEVELOPING COUNTRIES

Робота присвячена дослідженню мікрокредитування як складової фінансової інклюзивності в країнах, що розвиваються та розробці перспективних напрямів стану мікрокредитування розвитку в країні. Систематизовано етапи розвитку мікрофінансування у світі та визначено концепцію мікрокредитування. Наведено світові приклади програм мікрокредитування та їх основні характеристики. Проаналізовано динаміку мікрокредитування у країнах, що розвиваються, розподіл їх клієнтів, структура основних послуг мікрофінансових установ та джерела їх фінансування. Визначено основні фактори розвитку мікрокредитування в Україні та стан ринку мікрофінансування в країні. Для подальшої розробки пріоритетних напрямків розвитку мікрокредитування в Україні визначено основні потреби у мікрокредитуванні. Визначено основні проблеми розвитку малого та середнього бізнесу, а також перешкоди банківських установ для надання мікрокредитів малому та середньому підприємству. Для покращення стану мікрокредитування та малого бізнесу було розроблено та запропоновано основні напрямки та рекомендації розвитку даної сфери. Також обґрунтовано необхідність державного регулювання через розробку національної програми мікрокредитування та стимулювання банківських і небанківських установ до надання послуг мікрокредитування для малого та середнього бізнесу.

The work is devoted to the research of microcredit as a component of financial inclusivity in developing countries and establishment of perspective directions of microcredit development in the country. The stages of microfinance development in the world have been systematized and the

microcredit concept has been defined. The world examples of microcredit programs and their main characteristics have been given. The microcredit dynamics in developing countries, the distribution of their customers, the structure of core services of microfinance institutions and their sources of financing have been analyzed. The main factors of microcredit development in Ukraine and the state of the microfinance market in the country have been identified. In order to further develop the priority areas of microcredit development in Ukraine, basic needs for microcredit have been identified. The main problems of small and medium-sized business development, as well as obstacles of banking institutions for granting micro-credits to small and medium-sized enterprises have been identified. In order to improve the state of micro-credit and small business, the main directions and recommendations for this field development have been developed and offered. It has also been substantiated the need for government regulation through the development of a national microcredit program and the incentives for banking and non-banking institutions to provide microcredit services for small and medium-sized businesses.

It is found that the transition to digital finance (digitization), which means new technologies of automation, authentication and identification. Digital technologies make it easier to provide microfinance services. However, not all developing countries have the population ready for such technologies. Therefore, it is a new challenge for the development of not only micro-credit but also of the entire financial sector. Innovative ideas and startups in this direction will help spread financial technology in developing countries.

Important priorities in the digital transformation of finance - restructuring of financial processes, deepening the partnership between financial and business processes, the use of automation in the preparation of corporate and tax reports.

Ключові слова: *мікрокредитування; мікрофінансування; фінансова інклюзивність; країни; що розвиваються; малий і середній бізнес; банківські послуги.*

Keywords: *microcredit; microfinance; financial inclusivity; developing countries; small and medium-sized businesses; banking services.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Одним із важливих джерел фінансування розвитку підприємництва є надання мікрокредитів вітчизняними банками та різного роду фондами і небанківськими фінансово-кредитними установами. Актуальність і необхідність дослідження проблеми мікрокредитування малого і середнього бізнесу зумовлена високою соціально-економічною роллю малого підприємництва, як є відносно нової ніши національної економіки. Співпраця банківських установ та міжнародних фінансових організацій для досягнення цілей мікрокредитування є актуальною та необхідною в міжнародній економіці, адже саме вони є рушійною силою для розвитку малого та середнього бізнесу.

Соціальна значущість даної проблеми полягає у тому, що розвиток мікрокредитування малого та середнього бізнесу дасть можливість для населення країни реалізувати бізнес-ідеї та створити нові робочі місця, що знизить соціальну напругу та забезпечить підвищення рівня добробуту в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розкриття ролі мікрокредитування в країнах, що розвиваються, а також його перспективи розвитку відображено в працях таких науковців, як: І.С. Бучко [7], В.В. Корнеєв [12], Н.Г. Пігуль [11], З. Сокорівська [6, 10], А.О. Чубенко [9] та ін. Попри значний науковий доробок вчених, на сьогоднішній день недостатньо вирішеними залишаються питання розвитку мікрокредитування в Україні.

Інформаційною базою дослідження є офіційні матеріали Національного банку України, Світового Банку, статистична інформація ООН, Консультативної Групи для допомоги бідним (CGAP), Мікрокредитної кампанії (Microcredit Summit Campaign). Під час роботи використовувалась монографічна наукова література, а також матеріали з публікацій у періодичних виданнях.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «мікрофінансування» на початку свого існування мало обмежене значення, під яким розумілось надання мікрокредитів підприємцям та малим підприємствам, які не мають доступу до банківських та пов'язаних з ними послуг.

З часом «мікрофінансування» набрало форму більшого руху, мета якого – «світ, в якому всі, особливо бідні та соціально маргіналізовані люди та сім'ї, мають доступ до широкого кола доступних високоякісних фінансових продуктів та послуг, включаючи не тільки кредит, а й також заощадження, страхування та перекази коштів» [1]. Прихильники мікрофінансування вважають, що такий доступ допоможе подолати бідність, оскільки для багатьох мікрофінансування є способом стимулювання економічного розвитку, зайнятості та зростання шляхом підтримки мікропідприємців та малого бізнесу; для інших – це спосіб ефективніше управляти своїми фінансами та скористатися економічними можливостями при управлінні ризиками.

Мікрофінансування – широка категорія послуг, що включає мікрокредитування. Критики часто вказують на деякі недоліки мікрокредитування, зокрема можливість створення заборгованості. Прихильники часто стверджують, що мікрофінансування піднімає людей з бідності, але докази неоднозначні. Через різноманітні контексти, а також широкий спектр послуг мікрофінансування, важко оцінити однозначний вплив, який може сформувати мікрофінансування. Так, зокрема при оцінці кредитоспроможності позичальника банк може видавати кредит у випадку, якщо кредитний ризик більше нуля, але потенційні втрати можна покрити за рахунок процентних доходів, одержуваних від видачі кредитів іншим позичальникам. Непокрита забезпеченням абсолютна величина кредитного ризику (чистий кредитний ризик) має покриватися (повністю або частково) власними витратами банку по формуванню резервів під кредитний ризик [2, с. 155].

До основних принципових позицій мікрофінансування варто віднести наступні [3]:

1. Бідне населення потребує різноманітних фінансових послуг, не тільки позик.
2. Мікрофінансування – потужний механізм боротьби з бідністю.
3. Мікрофінансування передбачає створення фінансових систем для обслуговування бідних.
4. Фінансова самоокупність необхідна для охоплення широких кіл бідного населення. Самоокупність – здатність постачальника мікрофінансових послуг покрити всі свої витрати.

5. Мікрофінансування означає створення стабільних місцевих фінансових установ. Побудова фінансових систем для бідних передбачає створення міцних місцевих фінансових посередників, які зможуть надавати фінансові послуги бідному населенню на довгостроковій основі.

6. Мікрокредитування не є універсальним рішенням. У багатьох випадках невеликі гранти, розвиток інфраструктури, працевлаштування, програми навчання та інші нефінансові послуги можуть стати більш придатними інструментами подолання бідності. Такі нефінансові послуги повинні супроводжуватися накопиченням заощаджень.

7. Обмеження процентних ставок може стати перешкодою в доступі бідного населення до фінансових послуг. Надання безлічі дрібних позик обходиться набагато дорожче, ніж видача кількох великих позик. Якщо держава регулює процентні ставки, вони зазвичай встановлюються на рівні, який не дозволяє мікрокредитуванню бути самоокупним.

8. Роль держави полягає в сприянні, а не в безпосередньому наданні фінансових послуг. Основне, що держава може зробити для мікрофінансів – підтримка макроекономічної стабільності, щоб уникнути обмежень процентних ставок, і недопущення залучення на ринок не самоокупних субсидованих, які страждають від високого рівня прострочень, програм кредитування.

9. Субсидії донорів повинні доповнювати, а не конкурувати з капіталом приватного сектора. Щоб бути ефективним, донорське фінансування має шукати шляхи інтеграції фінансових послуг для бідних в місцеві фінансові ринки, залучати фахівців в процесі розробки і впровадження проектів, вимагати від фінансових установ та інших партнерів відповідності мінімальним стандартам щодо показників роботи.

10. Дефіцит організаційних можливостей і людських ресурсів – основна перешкода. Мікрофінансування – спеціалізована сфера, яка поєднує в собі соціальні та фінансові цілі, тому можливості організації необхідно розширювати на всіх рівнях – від фінансових установ через органи регулювання і нагляду та інформаційні системи до урядових служб розвитку і донорських агенцій.

11. Важливість фінансової прозорості і точної інформації про охоплення.

Рух мікрокредитування, який розпочався в 1970-х роках, виник та перетворився на підхід до «фінансових систем» для створення універсального фінансового включення. Незважаючи на те, що модель Grameen для надання малих кредитів досягла значних успіхів, особливо в міських та приміських районах, прогрес у наданні фінансових послуг у менш густонаселених сільських районах був повільним, створюючи потребу в багатьох і кількох моделях, що з'являються по всьому світу.

Спеціалізовані мікрофінансові установи (МФУ) продовжують розширювати свої послуги, співпрацюючи та конкуруючи з банками, кредитними спілками та іншими неформальними та офіційними установами.

Нові фінансові системи підтверджують багатство історії мікрофінансування та величезну різноманітність установ, що обслуговують бідних людей в розвинених країнах та країнах, що розвиваються. За даними Світового банку, в світі налічується понад 7 000 мікрофінансових організацій, які обслуговують понад 16 млн. чол. в країнах, що розвиваються, та країнах третього світу. Так, суб'єктами мікрокредитування є:

– неофіційні фінансові організації (кредитори, ломбарди, ощадні та кредитні спілки, магазини поставок);

– членські організації (групи самопомоги, селянська ощадна та кредитна асоціація, кредитні спілки);

– неурядові організації (близько 3 тис. спеціалізованих інституцій та неурядових організацій);

– формальні фінансові інститути (комерційні банки, державні банки, банки з розвитку сільського господарства, ощадні банки, небанківські фінансові установи);

При належному регулюванні та нагляді кожен з цих інституційних типів може зробити свій внесок для вирішення проблеми мікрофінансування.

Країна, що розвивається, є нацією або суверенною державою з менш розвинутою промисловою базою та низьким показником людського розвитку порівняно з іншими країнами [4].

Критерії того, що не є розвинутою країною, можна отримати, перевернувши фактори, що визначають розвинуту країну:

– люди мають меншу тривалість життя;

– люди мають менший рівень освіти та грамотності;

- люди отримують менший дохід;
- жінки мають вищий рівень народжуваності та вагітності.

Згідно класифікації Міжнародного валютного фонду (МВФ) до квітня 2004 року всі країни Центральної та Східної Європи, а також країни колишнього Радянського Союзу (СРСР) в Центральній Азії (Казахстан, Узбекистан, Киргизстан, Таджикистан і Туркменістан) та Монголія не були включені до жодного з розвинених або розвинутих регіонів, а швидше називалися «країнами з перехідною економікою». Однак вони розглядаються у міжнародних звітах як «країни, що розвиваються».

МВФ використовує гнучку класифікаційну систему, яка враховує рівень доходу на душу населення, диверсифікацію експорту, ступінь інтеграції у світову фінансову систему [5].

Світовий банк класифікує країни на чотири групи доходів. Ці показники встановлюються щороку 1 липня. До 2018 року економіка розподілялася відповідно до ВВП на душу населення, використовуючи такі діапазони доходів [6]:

- країни з низьким рівнем доходу – ВВП на душу населення в розмірі 1025 доларів США або менше;
- країни з меншим рівнем доходу – від 1026 до 4035 доларів США;
- країни з середнім рівнем доходу – від 4036 до 123 636 дол. США;
- країни з високим рівнем доходу – вище 12 237 дол США.

Країни, що розвиваються, загалом є країнами, які не досягли значної індустріалізації відповідно до їх кількості населення, і в більшості випадків мають середній та низький рівень життя.

За підрахунками Світового банку, на кінець 2018 року надзвичайна бідність є на найнижчому рівні за всю історію спостережень, проте вона дедалі більше сконцентрована в одному регіоні.

Майже 30 років тому, у 1990 р., понад третина населення світу жили на менш, ніж 1,9 дол. на день. За ці роки понад одному мільярду людей вдалося вирватися із злиднів, і близько половина країн світу знизили частку бідного населення до менш ніж 3%.

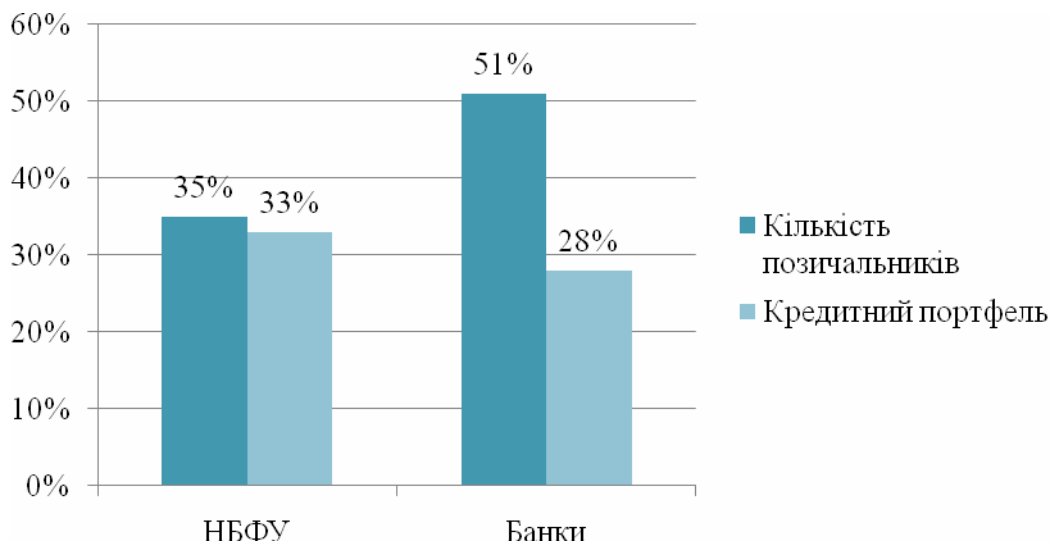
У світі у країнах, що розвиваються, намагалися вирішити проблему бідності за допомогою мікрокредитування, яке є одним із способів зниження рівня бідності у країнах, що розвиваються. Можна сказати, що мікрокредитування має свої позитивні сторони, надаючи можливість підвищити рівень освіти у сім'ях та покращити рівень працевлаштування. Програми мікрокредитування, що діяли та діють у країнах, що розвиваються, спрямовані на фінансову інклюзивність бідного населення.

Головною проблемою мікрокредитування є високі процентні ставки. Цю тенденцію мікрофінансові організації намагаються змінити, знизивши процентну ставку, проте низькими вони не будуть, оскільки стандартні банківські операції та транзакції не можуть бути дешевшими за суму кредиту.

За останні роки статистика з мікрофінансування вказує на стійке зростання у понад 9% у загальному кредитному портфелі та кількості активних позичальників у даній сфері.

У 2018 році мікрофінансові установи (МФО) досягли 132 мільйона клієнтів з низьким рівнем доходу з кредитним портфелем на суму 102 мільярда доларів. На загальносвітовому рівні МФО зафіксували річний приріст у кредитному портфелі на 9,4%, а кількість позичальників – на 9,6% [7].

100 найбільших установ (за рейтингом кредитного портфелю) складають 76% світового ринку, кредитний портфель яких складає 77,1 млрд доларів, а охоплення у 81,1 млн клієнтів у секторі мікрофінансування. У 2018 році небанківські фінансові установи (НБФУ) мали найбільшу концентрацію позичальників у 35%, а потім банки, які обслуговували 33% світових позичальників (рис. 1). Неурядові організації зафіксували найвищий приріст кредитного портфеля (+17,7%), однак у банків залишається найбільша концентрація кредитів (51%).

Рис. 1. Розподіл частки клієнтів та кредитного портфелю між небанківськими фінансовими установами та банками на світовому ринку, 2018 р.

У Південній Азії кількість позичальників перевищила решту країн світу (59%) та найбільше зросла за загальними кредитами (+23,5%) та клієнтами (+13,4%). Хоча регіон зареєстрував сильне зростання, але він був нижчим, ніж у 2017 році, коли було зафіксоване зростання на 45,6% та 19% відповідно.

У таблиці 1. зображені десять країн, які мають найбільше позичальників та суми позикових коштів.

Таблиця 1.
Топ-10 країн за кількістю позичальників та портфелем позикових коштів у світі, 2018 р.

Ранг	Країна	Кількість позичальників, млн.	Валовий кредитний портфель, млрд. дол. США
1	Індія	47	14,7
2	В'єтнам	7,6	7,4
3	Бангладеш	25,2	6,9
4	Перу	4,6	10,8
5	Мексика	7	4,4
6	Камбоджа	2,3	6,4
7	Колумбія	2,8	6
8	Болівія	1,3	7,4
9	Бразилія	3,2	1,9
10	Еквадор	1,3	5,1

Отже, на першому місці знаходиться Індія з кількістю клієнтів у 47 млн. та кредитним портфелем у 14,7 млрд. дол. США. Наступним за кількістю позичальників є Бангладеш (25,2 млн осіб) з 6,9 млрд. дол. США. Другою країною за сумою кредитних коштів є Перу (10,8 млрд. дол. США) з кількістю клієнтів у 4,6 млн осіб.

У Латинській Америці та Карибському басейні було зареєстровано темпи приросту +8% у кількості позичальників та +9,2% зростання портфелю позикових коштів (42%). У регіоні спостерігалось значне злиття установ МФО з різними наслідками в кожній країні. У Перу, наприклад, злиття були позитивними для сектора, тоді як у Мексиці вони призвели до повільнішого розвитку ринку [8].

Мікрофінансування орієнтоване на бідних людей, тобто переважно на країни, що розвиваються. У світі було зафіксовано річний приріст у кредитному портфелі на 9,4%, а кількість позичальників – на 9,6%. Найбільша концентрація позичальників у небанківських фінансових установах та банках. Найбільша динаміка зростання клієнтів мікрокредитування зафіксована у Індії, де кількість позичальників подвоїлась з 2013 року. Послуги мікрофінансування надаються переважно жінкам у країнах світу, окрім Східної Європи, де переважають чоловіки. Більше половини клієнтів обслуговувались у сільських регіонах країн. Окрім кредитів, популярною також послугою є депозити. Люди, які живуть в бідності, є одним з найбільших важкодоступних сегментів населення, виключених з фінансової системи. Саме тому мікрокредитування має на меті зменшення цього сегменту і покращення якості життя бідних людей.

Основними функціями мікрокредитування є зменшення бідності в країнах, що розвиваються, та покращення їх доступу до фінансових послуг. Україна входить також в ті країни, де мікрокредитування та мікрофінансування може стати одним з векторів зменшення бідності в країні.

Основною відмінністю програм мікрокредитування між країнами, що розвиваються, та розвиненими країнами є те, що більшість мікrokредитів надаються не для особистих цілей фізичних осіб, а тим особам, що мають на меті використання кредитів для свого бізнесу. Дані мікrokредити відрізняються від звичайних банківських кредитів, адже вони є вигіднішими за своїми умовами, а суми кредитів, які можна взяти, є набагато меншими. Тобто, головною метою мікрокредитування в Європі, на відміну від бідних країн, є підтримка мікропідприємництва. Це дає можливість національним економікам розвиватись та показувати вищі її результати.

Причинами недостатнього розвитку кредитного ринку України та неповного задоволення попиту позичальників на сьогодні є [9]:

– низька платоспроможність потенційних і наявних позичальників (слід зазначити фактор безробіття та недостатність легалізації доходів);

– збереження систематичних (постійних) і ситуаційних (обумовлених кризою чи нестабільністю) ризиків і загроз порушення грошового обігу, зменшення рівня бідності в країні.

Як показано на рис. 2, найголовнішим фактором розвитку мікрокредитування є розвиток малого та середнього бізнесу як рушійного механізму національної економіки. Також туди відноситься обмеженість банківських послуг і, відповідно, покращення фінансової інклюзивності. Хоча зазвичай крайня бідність є головною причиною розвитку ринку мікрокредитування у країнах, що розвиваються, в даному українському випадку вона не є першочерговою. Але якщо відштовхуватись від загального поняття бідності та економічного становища в країні, то саме небагате життя населення України є стимулом для розвитку малого та середнього бізнесу, що в свою чергу веде за собою розвиток ринку мікрокредитування.

Рис. 2. Основні фактори розвитку мікrokредитування в Україні

Враховуючи сучасні потреби малого бізнесу, найбільш значущими складовими державної програми є заходи, спрямовані на фінансово-кредитну підтримку малого підприємництва через реалізацію запровадження ефективного процесу мікrokредитування. Мікrokредитування на даний час є новою і поки ще недостатньо розвинутою фінансовою технологією.

Подолання основних перешкод розвитку мікrokредитування в Україні потребує комплексного підходу, складовими якого може стати:

- стимулювання банків та небанківських фінансових установ до розширення мікrokредитування і вдосконалення законодавчого забезпечення їх діяльності;
- створення сприятливих умов суб'єктів малого підприємництва в отриманні мікrokредитів, у тому числі за рахунок спрощення порядку їх надання, зменшення відсоткових ставок, збільшення строків користування;
- вдосконалення механізмів державної підтримки суб'єктів малого підприємництва в отриманні кредитів та розробка національної програми мікrokредитування;
- налагодження системи інформаційно-освітнього забезпечення громадян у сфері кредитування;
- нормативне врегулювання відносин між банківськими фінансовими установами та їх клієнтами;
- створення умов для розвитку небанківських фінансових установ.

Однією з тенденцій розвитку мікрофінансування є перехід на цифрові фінанси, що означає нові технології автоматизації, автентифікації та ідентифікації. Цифрові технології полегшують надання послуг з мікрофінансування. Проте не у всіх країнах, що розвиваються, населення готове до таких технологій. Тому це є новим викликом для розвитку не тільки мікrokредитування, а й всієї фінансової сфери. Інноваційні ідеї та стартапи у цьому напрямку допоможуть поширити фінансові технології у країнах, що розвиваються.

Неготовність до цифрової трансформації — головний ризик, який топ-менеджери бачать для своїх компаній. Частина керівників реагують на виклики економіки знань, винаймаючи команди консультантів, інші запроваджують бізнес-процеси, притаманні ІТ-компаніям, але проводити цифрову революцію у фінансовому департаменті готові лише 15% з них.

Надати доступ штучному інтелекту до грошей та аналізу рахунків мало хто готовий, але організації, що мають у складі спеціальні команди або людей, так званих “цифрових лідерів у фінансах”, для запровадження та використання новітніх технологій, вже зараз отримали конкурентну перевагу — вони краще відповідають на потреби та очікування клієнтів. Але запроваджувати ІТ-інновації у фінанси компанії мають саме цифрові лідери, а не просто фінансовий директор — лише 10% CFO вважають, що мають достатні знання та компетенції в цій сфері. Про роль цифрових лідерів та можливості, які відкриваються для компаній, що готові до реформ у роботі з фінансами, йдеться у спільному дослідженні Oracle та AICPA.

Цифрові лідери мають не просто приносити ефективні технології, вони покликані збільшити внесок фінансів в успіх компанії. Лише у 13% організацій, що надали інформацію дослідникам, вже запровадили автоматизацію у фінансах, тобто процес далекий від завершення, але позитивний досвід вже є. Цифрові лідери допомагають компаніям почати використовувати автоматичну обробку транзакцій, перебудовувати застарілі фінансові процеси, запроваджувати розширені аналітичні засоби, поділяти інформацію на найбільш важливу і ту, що має меншу цінність, і, відповідно, допомагають приймати рішення.

Навіть наявність команди цифрових лідерів не гарантує якісного впровадження інновацій в управління фінансами. Для успіху необхідна злагоджена робота топ-менеджерів і робітників, адже на думку цифрових лідерів, найбільшими перешкодами на шляху новітніх технологій є проблеми з безпекою інформації, небажання

змінювати наявні процеси, відмова людей працювати з автоматичними процесами та їхні побоювання за власні робочі місця.

На думку цифрових лідерів, для того, щоб фінанси у компанії стали “гнучкими”, необхідні централізована обробка та аналіз даних в так званих центрах досконалості — командах, які збирають найкращі практики, проводять дослідження, займаються підтримкою і навчанням. Звичайно, що для маленьких компаній такий центр буде занадто дорогим, але для великих фірм він може стати справжнім осередком корпоративної думки та експертизи. Інші важливі пріоритети у цифровій трансформації фінансів — перебудова фінансових процесів, поглиблення партнерства між фінансовими та бізнес-процесами, використання автоматизації при підготовці корпоративних і податкових звітів. Робити це якісно допоможуть цифрові лідери [15].

Висновки з даного дослідження. Проведене дослідження дозволило зробити ряд висновків.

Мікрокредитування є одним із способів зменшення бідності в країнах, що розвиваються, особливо у країнах, де велика частка населення живе за межею бідності. Проте, як і будь-яке інше явище чи процес, мікрокредитування має свої негативні сторони. Як і звичайний кредит, мікrokредити необхідно застосовувати за призначенням для ефективних результатів. Мікрокредитування знижує рівень бідності за рахунок підвищення зайнятості та збільшення доходів і як наслідок – покращення добробуту у сім’ї, наприклад, поліпшення можливостей освіти дітей та їх лікування.

Мікрокредитування є невід’ємною частиною світового інклюзивного розвитку. Будучи частиною фінансової системи, воно надає фінансові послуги тим людям, які не мають цієї можливості. Мікрофінансування, як загальна категорія, включає не тільки мікrokредити, а також страхування, заощадження та перекази.

В Україні ринок мікрокредитування знаходиться на початковій стадії. Проте є багато факторів, що спонукають до розвитку цієї сфери економіки в Україні. На відміну від країн, що розвиваються, бідність не є основним фактором для розвитку мікрокредитування в Україні. Біля 90% підприємств в Україні складає малий та середній бізнес. Проте головною проблемою їх розвитку є недостатність фінансування. Банківські установи встановлюють високі вимоги до своїх потенційних позичальників. Мікрокредитування є основним методом вирішення цієї проблеми.

Головною причиною розвитку мікрокредитування в Україні є розвиток малого та середнього підприємництва. Пріоритетними напрямками розвитку мікрокредитування є стимулювання банків та небанківських установ до розширення послуг мікрокредитування, створення сприятливих умов для суб’єктів в отриманні мікrokредитів, а також розробка національної програми мікрокредитування, де б відзначались пріоритети та головні заходи по розвитку сфери мікрокредитування. Це покращило б головні показники економічного стану національної економіки та дало б поштовх до виходу економіки з кризи.

Список літератури.

1. Офіційний сайт. Вікіпедія – вільна енциклопедія. – URL: <https://uk.wikipedia.org/>
2. Офіційний сайт. Microfinance barometer 2018. URL: <http://www.convergences.org/wp->
3. Офіційний сайт. EMN-MFC Survey Report 2017-2018 URL: http://www.european-microfinance.org/index.php?rub=publications&pg=microfinance-overview-surveys&spg=survey_report_2017_2018
4. Хомяк М. Я. Бідність в Україні: сучасні виміри / М. Я. Хомяк // Грані. - 2014. - № 3. - С. 145-150. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2014_3_25.
5. Десятилетия Организации Объединенных Наций по борьбе с ликвидацией нищеты (1997-2006 годы): Резолюция Генеральной Ассамблеи № 257/27 от 22 декабря 2004 года // Подготовительный комитет Международной конференции по финансированию развития. URL: <https://www.un.org/ru/ga/60/docs/60res3.shtml>
6. Сороківська З. Характерні риси і проблеми розвитку мікрокредитування в Україні. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/5556/1/%D0%A1%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%97..pdf>
7. Бучко І. Є. Скоринг як метод зниження кредитного ризику банку / І. Є. Бучко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. - 2018. - № 2. - С. 178-182.
8. Офіційна сторінка Програми мікрокредитування. URL: www.microcredit.com.ua.
9. Чубенко А. О. Малий та середній бізнес як рушійна сила зростання економіки України [Електронний ресурс] / А. О. Чубенко. URL: <http://intkonf.org/chubenko-aomaliy-ta-seredniy-biznesy-ak-rushiyna-sila-zrostannya-ekonomiki-ukrayini>
10. Н.Г. Пігуль, Н.А. Дехтяр, Проблеми та перспективи розвитку мікрокредитування в Україні. URL: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2385/1/problemi%20ta%20perspektivi%202007.pdf>
11. Корнеев В. В. Банківські послуги на кредитному ринку України: оцінка використання позикових ресурсів / В. В. Корнеев // Український соціум. - 2012. - № 3. - С. 97-104. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Usoc_2012_3_10.
12. Що зараз відбувається з мікрокредитуванням. URL: <http://forbes.net.ua/ua/opinions/1412077-shcho-zaraz-vidbuvaetsya-z-mikrokredituvanniam>
13. Рівень бідності в Україні зріс вдвічі. — URL: https://espresso.tv/news/2018/10/09/riven_bidnosti_v_ukrayini_zris_vdvichi
14. Офіційний сайт Bakertilly. URL: <https://bakertilly.ua/news/id46530>

References.

1. The official site Wikipedia is a free encyclopedia (2020), available at: <https://uk.wikipedia.org/> (Accessed 4 Jan 2020).
2. The official site Microfinance barometer (2020), available at: <http://www.convergences.org/wp> (Accessed 4 Jan 2020).
3. The official site EMN-MFC Survey Report (2018), available at http://www.european-icrofinance.org/index.php?rub=publications&pg=microfinance-overview-surveys&spg=survey_report_2017_2018 (Accessed 6 Jan 2020).
4. Khomyak, M.Ya., (2017), "Poverty in Ukraine: current dimensions", available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2014_3_25. (Accessed 6 Jan 2020).
5. United Nations (2006), "Resolution of the 60th session of General Assembly", available at: <https://www.un.org/ru/ga/60/docs/60res3.shtml> (Accessed 6 Jan 2020).
6. Sorokivska, Z.O. (2017), "Characteristic features and problems of development of microcredit in Ukraine", available at: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/5556/1/%D0%A1%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%97..pdf> (Accessed 6 Jan 2020).
7. Buchko, I.E. (2018), "Scoring as a method of reducing bank credit risk", *Visnyk Universytetu bankivs'koj spravy Natsional'noho banku Ukrainy*, vol. 2, pp. 178-182.
8. Official page of the Microcredit Program (2020), available at www.microcredit.com.ua. (Accessed 5 Jan 2020).
9. Chubenko, A.O. (2017), "Small and medium-sized business as a driving force for growth of Ukrainian economy", available at: <http://intkonf.org/chubenko-aomaliy-ta-seredniy-biznesy-ak-rushiyna-sila-zrostannya-ekonomiki-ukrayini>
10. Pigul, N.G. and Dehtyar, N.A., (2016), "Problems and Prospects for Development of Microcredit in Ukraine", available at: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2385/1/problemi%20ta%20perspektivi%202007.pdf>. (Accessed 5 Jan 2020).
11. Korneev, V.V. (2018), "Banking services in the credit market of Ukraine: evaluation of the use of loan resources", available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Usoc_2012_3_10. (Accessed 3 Jan 2020).
12. The official site Lalfinance info (2015), "What is happening with microcredit now?", available at: <https://galfinance.info/banki-i-finansi/2016/03/09/shho-zaraz-?vidbuvaetsya-z-mikrokredituvannyam/> (Accessed 6 Jan 2020).
13. The official site Espresso TV (2018), "The poverty rate in Ukraine has doubled", available at: https://espresso.tv/news/2018/10/09/riven_bidnosti_v_ukrayini_zris_vdvichi (Accessed 6 Jan 2020).
14. The official site Bakertilly (2018), available at: <https://bakertilly.ua/news/id46530> (Accessed 8 Jan 2020).

Стаття надійшла до редакції 05.02.2020 р.